

Άσσος

■ Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις Ασσιωτών "Ο Μάρκος Μπότσαρης"
■ Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος 2001
■ Αρ. φύλλου 9, τιμή φύλλου 100 δρχ
Σκαλιδή 14, 11525 Αθήνα
Τηλ.: 69.28.459

Τα γενέθλια της εφημερίδας μας

Πέρασαν τρία χρόνια από τότε που εκδόθηκε για πρώτη φορά η εφημερίδα του συλλόγου μας. Ωρες-ώρες αναλογιζόμαστε εκείνο το φύλλο και την όλη διαδικασία έκδοσής του. Ήταν ένα όνειρο του συλλόγου μας, το οποίο είχε αρχίσει να εκπληρώνεται.

Οι επιφυλάξεις, οι φοβίες και οι αγωνίες όλων, όσοι συμμετείχαν σ' αυτή την προσπάθεια ήταν βάσιμες, αφού, όπως έχει επισημανθεί και σε προηγούμενα τεύχη, δεν είμαστε επαγγελματίες σ' αυτή τη δουλειά.

Το αποτέλεσμα τιμά όλους μας γνωστούς και αγνώστους, αφανείς και φανερούς συντελεστές αυτής της προσπάθειας. Δε νομίζουμε ότι κανένας θα έκανε αυτού του είδους το τόλμημα, χωρίς να έχει έμφυτη την αγάπη για το σύλλογο του χωριού μας, ως προέκταση της σκέψης και της επαφής μας με τον τόπο που γεννηθήκαμε και την ανάγκη προσφοράς προς τους συμπατριώτες μας. Αυτά ακριβώς νομίζουμε ότι είναι και παραμένουν τα μόνα μας αγνά κίνητρα να δραστηριοποιούμαστε για τη συνέχιση της έκδοσής της, ελπίζω για πολλά χρόνια ακόμα.

Είναι πολύ συγκινητικό να παίρνουμε στα χέρια μας το κάθε φύλλο, αλλά ακόμα πιο συγκινητικό είναι για τους ανθρώπους που δεν έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται συχνά το χωριό μας. Μέσα από τις σελίδες της εφημερίδας μας προσπαθούμε να κρατήσουμε την επαφή με τους χωριανούς μας και τον τόπο μας.

Η εφημερίδα μας και οι λιγοστές ασπράμαυρες εικόνες της -για λόγους οικονομίας δε γίνεται η εκτύπωση σε πολυχρωμία- αποτελούν το μέσο γνωριμίας και επαφής μεταξύ μας και ιδιαίτερα των παιδιών μας με την ιδιαίτερα πατρίδα. Αυτά ακριβώς τα βιώματα και τα μηνύματα λειτουργούν και για μας ως ανατροφοδότηση, ώστε να συνεχίσουμε με περισσότερη αγάπη και διάθεση αυτό το οποίο κάνουμε με την προοπτική να βελτιωνόμαστε.

Ας αναλογιστούμε ότι η παρούσα εφημερίδα μπορεί να αναχθεί σε μέσο μετάγγισης εμπειριών, γνώσεων, ηθών, εθίμων και παραδόσεων από τους γερωντότερους στους νεότερους. Κανείς δεν έχει ηθικό δικαίωμα να αποσιωπήσει τα παραπάνω και να μην καταστούν γνωστά σε όλη την κοινότητα, γιατί αυτός ο πνευματικός πλούτος ανήκει στον καθένα μας και περισσότερο στα παιδιά μας, ώστε να ισχυροποιηθεί μέσα τους το αίσθημα της συνέχειας και της συνέπειας στον αγώνα αυτοκαθορισμού της ύπαρξής τους.

Αν στερήσουμε από τα παιδιά μας αυτούς τους πνευματικούς θησαυρούς να είστε βέβαιοι ότι μετά τη δεύτερη και τρίτη γενιά το χωριό μας δεν θα έχει τα εχέγγυα για την ύπαρξή του, έστω όπως είναι μέχρι τώρα με τους ελάχιστους κατοίκους το χειμώνα και τους περισσότερους του καλοκαιριού.

Αυτός άλλωστε είναι και ο σκοπός μας και μάλιστα σ' αυτήν την ευγενή προσπάθεια καλούμε τον κάθε συμπατριώτη να εκδηλώσει το ενδιαφέρον και την αγάπη του συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην επιτυχία της.

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑ

Για την οικονομική ενίσχυση του Συλλόγου μας θα γίνει κλήρωση μιας ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΣΚΟΥΠΑΣ. Το ποσό που θα συγκεντρωθεί θα δαπανηθεί υπέρ ναών (ΠΑΝΑΓΙΑ ΛΑΜΠΟΒΗΤΗΣΑ) και άλλων ιερών μνημείων. Τυχερός της κλήρωσης θα είναι αυτός του οποίου ο αριθμός θα συμφωνεί με τα τρία (3) τελευταία ψηφία του πρώτου αριθμού του Λαϊκού Λαχείου της κλήρωσης 11/9/2001.
Τιμή Λαχνού 1.000 δρχ.

Στις 27 Ιουλίου όλοι οι Ασσιώτες ραντεβού στο χωριό

Συνεχίζοντας την παράδοση ο Σύλλογός μας διοργανώνει και φέτος στις 27 Ιουλίου ημέρα Παρασκευή πολιτιστική-ψυχαγωγική εκδήλωση στον Άσσο.

Ο Αποστόλης Μετσοβίτης με το κλαρίνο, ο Δημήτρης Καλογήρου με το τραγούδι και η ορχήστρα τους μας υπόσχονται μια αξέχαστη βραδιά με παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια του τόπου μας. Δεν πρέπει να λείψει κανείς.

Ο παραδοσιακός γάμος στον Άσσο (Νάσσαρη)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

Του Παύλου Γ. Χρήστου, δασκάλου

Η Κυριακή του Γάμου

Όταν ξημέρωνε η Κυριακή στο σπίτι της νύφης και του γαμπρού γίνονταν οι τελευταίες προετοιμασίες για τα στέφανα. Η ένταση κορυφωνόταν την ημέρα εκείνη.

Όλοι φρόντιζαν να τελειώνουν νωρίς με τις παραμικρές εκκρεμότητες.

Τα μικρά και φτωχικά σπίτια του γαμπρού και της νύφης έλαμπαν από την καθαριότητα.

Από νωρίς είχαν αρχίσει οι προετοιμασίες για το μεσημεριανό τραπέζι.

Στα σπίτια του γαμπρού και της νύφης έφθναν οι καλεσμένοι. Κάποιος κερνούσε τους επισκέπτες.

Το κέρασμα ακολουθεί τη συνηθισμένη σειρά, που έχει σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Πρώτα κερνούν γλυκά, συνήθως λουκουμί και αμέσως ποτό αύζο ή καύμαρο, στη συνέχεια μεζέδες και κρασί. Οι ευχές είναι οι συνηθισμένες του γάμου, ιδίως αφορούν τη ζωή και την ευτυχία των μελλοντικών: "Χαίρλιπκα και καλά στέφανα".

Οι οργανοπαίκτες στο σπίτι του γαμπρού έχουν αρχίσει να παίζουν.

Πριν από το μεσημέρι ο νουνός ηγαίνει στο σπίτι του γαμπρού. Το νουνό συνοδεύει η νουνά και ο παρακούμπαρας. Η παρέα του νουνού είναι από τρία έως πέντε άτομα.

Προτού ξεκινήσει ο νουνός από το σπίτι του ρίχνει τρεις ντουφεκιές για να ειδοποιηθεί ο γαμπρός ότι ξεκίνησε να τον περιμένουν.

Αμέσως από το σπίτι του γαμπρού ρίχνουν και αυτοί τρεις ντουφεκιές για να δηλώσουν ότι τον περιμένουν και όλοι μαζί με τα όργανα βγαίνουν στο δρόμο να προυπανθήσουν και να καλοδεχτούν το νουνό με την παρέα του. Ο γαμπρός οδηγούσε το νουνό να καθίσει στην καλύτερη θέση, δίπλα από τον παπά και τους άλλους επισήμους.

Από τη στιγμή που φτάνει ο νουνός

στο σπίτι του γαμπρού μέχρι τη Δευτέρα το πρωί έχει το γενικό πρόσταγμα και κάθε επιθυμία του θεωρείται ως διαταγή και ικανοποιείται αμέσως.

1966, στη φωτογραφία ο γαμπρός και η νύφη (Γάκη Κίτσος και Μαρία του Γάκη Ζήκα) με τους κουμπάρους, τους συγγενείς και άλλους χωριανούς.

Ο νουνός ερχόμενος στο σπίτι του γαμπρού φέρνει και τη "Πρεβέντα" (αρνί ή κατσίκι, μια νταμπιζάνα κρασί κόκκινο και δυο μπογάτσες). Επίσης έχει μαζί του και ότι χρειάζεται για τα στέφανα (στέφανα, λειτουργιά, λαμπάδες, στεφανοσκέπασμα).

Το πρωινό της Κυριακής γίνεται το στόλισμα του γαμπρού και της νύφης. Έπρεπε να είναι ευπαρουσίαστος κατά την τελετή του γάμου.

Το στόλισμα του γαμπρού αποτελείται κυρίως από το κούρεμα, το ξύρισμα και το χτένισμά του.

Τα απλά αυτά και συνηθισμένα πράγματα της καθημερινής ζωής παίρνουν σήμερα το χαρακτήρα σπουδαίας και σοβαρής τελετουργίας. Πρώτα κουρεύουν και χτενίζουν το γαμπρό και στο τέλος τον ξυρίζουν με πολύ προσοχή, γι' αυτό έχει επικρατήσει η φράση: "στο τέλος ξυρίζουν το γαμπρό" ή "έτσι ξυρίζουν το γαμπρό".

Όταν ξυρίζουν το γαμπρό τραγουδούν:

"Σήμερα ο νιος ξουρίζεται, σήμερα ξουραφίζεται, Ξουράφι από τα Γιάννενα

και ακόνι από την Πρέβεζα. Διάβα όπου διαβαίνεις και τρίχα μην αφήνεις. Ξουρίστε αγάλια τον αστό Και μην αφήσετε τρίχα."

Στη συνέχεια ο γαμπρός ντυνόταν με τη γαμπριάτικη φορεσιά και ήταν έτοιμος μαζί με τους καλεσμένους να πάνε για το σπίτι της νύφης.

Η νύφη το πρωί της Κυριακής ντύνεται και στολίζεται. Τη νύφη την ντύνουν και τη στολίζουν οι φιλενάδες της και οι συγγενείς της. Όταν δεν υπήρχε δυνατότητα για λευκό ακριβό νυφικό η νύφη φορούσε ένα απλό φόρεμα.

Τα κοσμήματα ήταν συνήθως ασήμενα. Φορούσαν σταυρό με αλυσίδα, σκουλαρίκια και άλλα ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα. Στα νεότερα χρόνια τη νύφη τη ντύνουν και τη στολίζουν οι συγγενείς του γαμπρού, αφού ότι χρειάζεται η νύφη να ντυθεί και να στολιστεί τα αγοράζει ο γαμπρός και τα στέλνει με κόνιστρα στο σπίτι της νύφης με συγγενικό του πρόσωπο.

Τέλος όταν η νύφη φορούσε το νυφικό της και τα στολίδια της, πρώτα οι γονείς και ύστερα τ' αδέρφια της τη σταυρώνουν στο μέτωπο με κέραμα, αφού πρώτα το βουτούσαν μέσα σ' ένα πιάτο με αλατόνερο.

Τη στιγμή που σταύρωναν τη νύφη της έλεγαν: "καλά στέφανα και ότι είπαμε νερό και αλάτι".

Ήθελαν να διαλυθούν όλες οι παρεξηγήσεις και οι πίκρες που υπήρχαν ανάμεσά τους, όπως διαλύεται το αλάτι στο νερό.

Επίσης για να μη βασκαθεί από κακό μάτι η νύφη και ο γαμπρός φορούσαν φυλαχτό ή έβαζαν στην τσέπη κεφάλια από σκόρδα ή φύλλα ασφάκας. Καθώς πλησίαζε η κρίσιμη ώρα, οι πράξεις φορτιζόταν ολοένα περισσότερο μαγικά.

Μαζί με το στόλισμα των μελλοντικών ενδιαφέρονταν και για τη θωράκισή τους από τις κακές επήρειες και τα μάγια.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ένα υγιέστατο αγοράκι έφερε στη ζωή στις 21-5-2001 στο μαιευτήριο ΙΑΣΩ η πρώην πρόεδρος του Συλλόγου μας **Ευφροσύνη Λαμπρούση**.
- Στις 4-5-2001 ο **Καλέσιος Βασιλείος** του Σπυριδωνος και η σύζυγός του **Παναγιώτα**, στο νοσοκομείο της Κέρκυρας φέρανε στον κόσμο ένα χαριτωμένο αγοράκι. *Ευχόμεθα στους ευτυχισμένους γονείς να τους ζήσει.*

ΓΑΜΟΙ

- Τη Δευτέρα 16-4-2001 στην εκκλησία Παναγίτσα της Πρέβεζας ετέλεσαν τους γάμους τους η **Σπυριδούλα Κατσάνου** από τον Άσσο κι ο **Νέλης Αναστάσιος** από την Πρέβεζα. Το νύπαντρο ζευγάρι δεξιώθηκε τους προσκεκλημένους στο ξενοδοχείο Ρουαγιάλ.

- Το Σάββατο 9-6-2001 στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου Πετρούπολης ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου ο **Κασιδάκης Μιχαήλ** και η **Μανωλάκη Ευθυμία** (η Μανωλάκη Ευθυμία είναι κόρη της χωριανής μας Νάκια Παναγιώτας). Το νέο ζευγάρι δεξιώθηκε τους προσκεκλημένους στο κέντρο Ζορμπιάς στην Εκάλη.

- Την Κυριακή 10-6-2001 η **Δήμη Νεκταρία** από τον Άσσο και ο **Χαράλαμπος Χρίστος** ετέλεσαν τους γάμους τους, στην εκκλησία Αγία Τριάδα Θρακομακεδόνων. Τους προσκεκλημένους τους δεξιώθηκαν στο Ξενοδοχείο ΚΑΒΑΛΑΡΗ στο Μενίδι. *Ευχόμεθα στα νέα ζευγάρια βίον ανθόσπартон και καλούς απογόνους.*

ΘΑΝΑΤΟΙ

Στις 11 Ιουνίου 2001 σε ηλικία 69 ετών έφυγε από κοντά μας ο **Θεοδώρου Γεώργιος** του Νικολάου (Γάκη Κολιός). Η κηδεία του έγινε στο Κοιμητήριο του Αγίου Νικολάου Άσσου, παρουσία συγγενών, φίλων και πολλών χωριανών.
Ο Σύλλογός μας συλλυπείται τους οικείους του μεταστάντος.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Η **Δημητριάδη Φωτεινή** συζ. Κατσάνου Ιωάννη του Κων/νου προσέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 40.000 δρχ. για τη μνήμη του πατέρα της Γεωργίου Δημητριάδη που προσφάτως απεβίωσε. Την ευχαριστούμε και ευχόμεθα ο Θεός να αναπαύσει την ψυχή του και να έχει υγεία αυτή και η οικογένειά της να τον θυμούνται.

- Η **Κουκελίδου Αικατερίνη** σύζυγος του προέδρου μας Γεωργίου Λαμπρούση προσέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 30.000 δρχ. στη μνήμη της μητέρας της Κουκελίδου Βέργως που απεβίωσε στις 13-6-2001.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα που την σκέπασε. Ο Σύλλογός μας εύχεται σ' αυτή και την οικογένειά της να είναι πάντα καλά και να την θυμούνται.

Προσφορές στην εφημερίδα μας

- Αναγνώστου Ευάγγελος του Γεωρ. από Νικολίτσι	5.000
- Ζήκας Παναγιώτης του Νικ.	5.000
- Κατσάνου (Δημητριάδη) Φωτεινή του Ιωάν.	40.000
- Λαμπρούση (Κουκελίδου) Αικατερίνη του Γεωρ.	30.000
- Λαμπρούση (Κλεφτάκη) Θεοδοσία του Κων.	5.000
- Νάσσης Ιωάννης του Βασιλείου από Νικολίτσι	5.000
- Πανούσης Δημήτριος του Κων/νου	10.000

Ασσιώτικο - Νασσαρίτικο Γλωσσάριο

Του Παύλου Γ. Χρήστου - δασκάλου

Βασκαίνω = μπαζώ
Βασκανά = μάπασμα

Αβάρετος = αυτός που δεν είναι κουραστικός, δεν κτυπήθηκε
Αβάτετος = αυτός που δεν προκύπτει από ζευγάριμα. (λέγεται για τ' αυγά από τις κότες, όταν δεν υπάρχει κόκορας)
Αβδέλλα = σκαυλή του νερού που τρέφεται με αίμα
Αβελόνιστος = αυτός που δεν περνιέται από την τρύπα της βελόνας
Αβερνίκωτος = αυτός που δεν έχει γυαλιστεί με βερνίκι
Αβλαστόρωτος = αυτός που δεν έχει βλαστήσει
Άβλοφος = αυτός που δεν έχει πάθει βλάβη
Αβλόγητος = αυτός που δεν ευλόγησε ο παπάς
Αβόλευτος = αυτός που δεν βολεύεται εύκολα
Αβόσκητος = τόπος που δεν βόσκησαν ζώα
Αβτανίστος = αυτός που δεν έχει απαλλαγεί από χόρτα
Αβροχιά = όταν δεν βρέχει
Αβύζατος = αυτός που δεν εθίλασε
Αγάνωτος = αυτός που δεν έχει αλφαιτεί με κασίτερο
Αγαπητικός = αυτός που αγαπά, που κάνει τον εραστή
Αγίνωτος = όπ δεν είναι έτοιμο
Αγκυλώνω = τριπλώ κάτι με αγκυρό αντικείμενο
Αγκίδα = κομμάτι ξύλου αγκυρό
Αδαρτος = αυτός που δεν έχει φάει ξύλο
Ακάρωτος = αυτός που δεν έγινε
Άλεσμα = φορτίο δημητριακών για ν' αλεστεί στο μύλο
Αλέτρι = άροτρο
Άλιστος = αυτός που δεν είναι ηλισσιμένος (λισσιμένος)
Αλισβέρσι = δασαληψία
Αμοσάλη = μασχάλη
Άμπλας = νερό που βγαίνει στην άκρη ρεμαπάς
Αναδεχτός = βαπτισιμός
Αναμερώ = παραμερίζω, κρύβω

Βαγγέλιο = Ευαγγέλιο
Βαγένι = το βαρέλι
Βαζούρα = φασαρία
Βάνω = βάζω, τοποθετώ
Βαρώ = κτυπώ, σκατώνω
Βαρέλα = βαρέλι με τρύπα στη μέση (μ' αυτή κουβουλούσαν οι γυναίκες το νερό από τη βρύση)
Βαριστιμάρω = τεμπελιά
Βελάνι = καρπός πουρναριού
Βελέντζα = Μάλλινο χοντρό κλωσκάπασμα από πρόβειο μαλλί
Βαρβάτος = άξιος, δραστήριος
Βραγκαλίδα = μακρά κουδούνια και στολίδια
Βλάχος - Βλάχα = βοσκός που ζει στο βουνό μαζί με τα ζώα του
Βούτα = βουτιά
Βραγιά = μέρος του κήπου ανάμεσα από αυλακές
Βρακοζώνα = σχοινί με το οποίο συγκρατούσαν τα βρακιά τους στη μέση
Βρώμα = άσχημη μυρωδιά
Βυζαχάρι = αρνάκι ή κατσίκι που βυζαίνει γάλα

Γρωτσίλο = σπιράκι, εξάνθημα
Γαϊδάρα - Γομόρα = το θηλυκό γαϊδουράκι
Γαλάρια = τα γιδοπρόβατα που έχουν γάλα
Γάνα = η μουντζούρα από καπνά
Γάστρα = κολλο σιδερένιο οικιακό σκεύος για το ψήσιμο
Γασταύεται = λέγεται για τη γάτα όταν ερωπαστροπεί με γάτο
Γατσούνι = μικρό γατάκι
Γεννητούρια = τα γενέθλια
Γερεύω = γίνομαι καλά, γερός
Γεροκομάω = προσέχω γέροντας, γηροκομώ
Γιάννα = η γυναίκα του Γιάννη
Για τούτο = γι' αυτό το λόγο
Γίδια = κατσίκες
Γινάπ = θυμός
Γίμα = χρονικό διάστημα ανάμεσα στο πρωί και το μεσημέρι
Γιοματίζω - κολασιό = γευματίζω πρόχαφα
Γιώργα = η γυναίκα του Γιώργου
Γκριπαλόγγος = λάρυγγας
Γκαρίζω = δυνατή και χοντρή φωνή, λέγεται για τη φωνή του γαϊδάρου
Γκιζερώ = περιφέρομαι χωρίς σκοπό
Γκισσίμι - Γκεσσίμι = ο τράγος ή το κριάρι που οδηγεί το κοπάδι
Γκαβός = τυφλός, αλλοίθερος
Γκόρτσα = αγλάδια
Γκορτσά = αγλαδιά
Γκορίτσα = αγριοαγλαδιά
Γκορίτσες = αγρία αγλαδιά
Γκόρπα = μαύρη γίδα
Γλέπω = βλέπω
Γλιστερός = ολισθηρός
Γλίτσα = λάσπη, λίγδα, βρωμάδι
Γνέμα = νήμα, κλωστή
Γονέσι = γονείς
Γιούκος = τα ρούχα στοιβαγμένα πάνω σε σεντούκι (μπαρούλι)
Γούβα = μέρος βαθουλό
Γούρνα = μικρό κολλίωμα, λακκούβα
Γραπώνω = πίνω, κρατώ
Γρασίδι = χλωρό χορτάρι, χλόη
Γρίβας = το γκριζό άλογο
Γωνιά = τζάκι
Γκαστρωμένη = έγκυος

Δεντρογαλιά = φίδι των δέντρων
Δέμα = άκρη - κορυφή του χωραφιού
Δέση = δέσιμο, φράγμα πρόχαφο από το οποίο το νερό μπαίνει σ' αυλάκι για πότισμα
Διακονεύω = ζητανεύω
Διακονιά = ζητιανιά

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Αναπολιτάκης Άγγελος
Ελαιοχρωματιστής
Βιάννου 13 - Κόκκινος Μύλος
Τηλ.: 23.82.848

Γούλας Ελευθέριος
ΚΑΦΕ RELAX - Στοά Χάνια
Π. Τσαλδάρη 32 - Πρέβεζα
Τηλ.: 25.462

Δήμος Δημήτριος του Α.
Παραδοσιακές τροφές -
σπάνιες γεύσεις
Α. Μαραθίνος 22,
Αγία Μαρίνα, Ν. Μάκρη
Τηλ.: 0294-97.753

Δήμος Νικόλαος του Α.
Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική
Α. Μαραθίνος 33,
Αγ. Μαρίνα, Ν. Μάκρη
Τηλ.: 0294-90.646

Δήμος Σωτήριος του Ε.
Υδραυλικά - Καλοριφέρ
Ανατ. Ρωμυλίας 10
Κ. Τούμπα Θεσ/κη
Τηλ.: 031-942817
κιν.: 0977-688650

Ζήκας Παναγιώτης
Φωτογραφικά - Νυφικά
Βαπτιστικά
Φλυπιτάδα Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 23.330

Ζήκας Σπυριδών
ΤΑΧΙ - Άσος Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 61.753, 0977-796033

Ζήκας Νικόλαος
Ηλεκτρολογικό Υλικό
Είδη δώρων - Φωτιστικά
Θεσπρωτικό
Τηλ.: 32668 - 0977/018069

Καβαλάρης Χαράλαμπος
Τεχνίτης πατωμάτων
Μεσολογγίου 50 - Αχαρνάι
Τηλ.: 2461036

Κατσάνος Γεώργιος
Ασφαλιστής INTERAMERICAN
Αιολίας 36, Ν. Κηφισιά
Τηλ.: 6253.315,
Κιν. 0932-426.505

Κατσάνος Ευθύμιος
Καφετέρια
Θεσπρωτικό

Κατσάνος Κων/νος
Οπωρολαχανικά
Θεσπρωτικό

Κατσαρού (Παφίλα) Ελένη
Φωτοαντίγραφα - Εκτυπώσεις
Κένεντυ 10 - Ρέντη
Τηλ.: 46.14.105

Λαμπρούσης Γεώργιος του Δ.
Κρεπωλιείο - Θεσπρωτικό Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 31.018

Λαμπρούσης Γεώργιος του Α.
Υλικά οικοδομών - Χωματουργικά
Τηλ.: 0683-61609 οικίας
0683-31427 μάντρας
κιν.: 0977-949271

Λαμπρούσης Γεώργιος Στ.
Υπεργολάβος Οικοδομών
Κατσαντώνη 32 - Ζεφύρι
Τηλ.: 2481834

Λαμπρούσης Ιωάννης του Α.
Χρώματα, Βερνίκια,
Ηλεκτρικά εργαλεία
Λιακαταίων 44 - Γκούζη
Τηλ.: 64.56.925

Λαμπρούσης Χρήστος του Α.
Συnergieio αυτοκινήτων
Θεσπρωτικό Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 31.617

Πανούσης Παναγιώτης του Ε.
Ηλεκτρικά είδη - Βιντεοκασέτες
Θεσπρωτικό Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 31.422

Παφίλα Δημήτρα
Περίπτερο - Πλατεία Αγ. Δημητρίου
Αμπελόκηποι - Τηλ.: 6438004

Παφίλας Χριστόδουλος του Κ.
Ψαραταβέρνα «ο Λάκης»
Άγιος Νικόλαος
Λιμάνι Πόρτο Ράφτη
Τηλ.: 0299 - 71.791

Παφίλας Ευάγγελος του Χ.
Καφενείο - Ουζερί «Το αντίμαμα»
Μπαχούμη 7 - Πρέβεζα
Τηλ.: 0682 - 25355

Σταύρου Γεώργιος
Πρατήριο βενζίνης
Άσος Πρέβεζας
Τηλ.: 0683 - 61.586

Σπύρου Ευάγγελος
Ποτά
Περιφερειακή οδός Άρτας

Τσόγκας Νικόλαος Γεωργ.
Εμπορία Αλυσσπριόνων
Θαμνοκόπτες - servis
Πάρνηθος 69 - Αχαρνάι
Τηλ.: 24.42.421

Τσόγκας Γεράσιμος
Ηλεκτρολογικές - Υδραυλικές
εγκαταστάσεις
Μεσολογγίου 50 - Αχαρνάι
Τηλ.: 24.42.622

Τσόγκας Γεώργιος
Διακοσμητικά δάπεδα
Μεσολογγίου 50 - Αχαρνάι
Τηλ.: 24.42.622

Τσόγκας Γιώργος
Σύγχρονος οικοδομικός
εξοπλισμός πέμολα, κουρτινόξυλα,
αξεσουάρ μπάνιου - ANGOLO
Βύσσης 22 & Αθηνάς 18
Τηλ. 3211.976, 3214.852

Χρήστου Αναστάσιος Γεωργ.
Ιατρός παθολόγος
Καρδιολόγος
Ιωαννίνων & Χρ. Κοντού
Πρέβεζα
Τηλ. Ιατρείου 23913
οικ. 23.898

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟΝ «Ο ΑΙΜΙΛΙΟΣ»
Αριστοτέλους 105,
Άνω Ηλιούπολη
Τηλ. 9913.881, 9960.488

«Ο ΑΣΟΣ»

Τριμηνιαία έκδοση
του Συλλόγου των
εν Αθήναις Ασσιωτών
"Ο Μάρκος Μπότσαρης"

Εκδότης:

Λαμπρούσης
Γεώργιος Κων/νου
Σκαλίδη 14,
11525 Αθήνα,
τηλ. 6928.459

Επιμέλεια ύλης:
Χρήστου Παύλος
Παπαδά 27-29,
11526 Αθήνα
τηλ. 6982.661

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση

«Πρώτη Σελίδα»
Οικονόμου 32,
105 83 Αθήνα
Τηλ.: 82.33.830
Fax: 82.38.468

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ ΚΑΛΩΣΟΡΙΣΑΤΕ

(Κλέφτικο)

Φίλοι μου καλωσορίσατε να φάμε και να πιούμε τούτο το χρόνο τον καλό και τ' άλλο ποιος το ξέρει για ζούμε για πεθαίνουμε για σ' άλλο κόσμο πάμε και αύριο καλές αντάμωσες και που θ' ανταμωθούμε. Στον Αη-Λια στον πλάτανο που είναι μια κρύα βρύση που 'χουν οι κλέφτες μάζωξη έχουν και συναγκάι (πανηγύρι).

Έχουν αρνιά και ψένονται κριάρια σουβλισμένα.

Έχουν κι ένα γλυκό κρασί από την Αγία Μαύρα (Λευκάδα).

Έχουν τη ρήνα (μπουκάλα) στο πλευρό που τους κερνάει και πίνουν κέρνα μας ρήνα κέρνα μας,

κέρνα μας ώσπου να φέξει όσο να σκάσει ο αυγερινός να πάει η πούλια γιόμα.

Νικόλαος Ζήκας

Ο ΟΛΥΜΠΟΣ ΚΙ Ο ΚΙΣΑΒΟΣ

(Κλέφτικο)

Ο Όλυμπος κι ο Κίσαβος τα δυο βουνά μαλώνουν μαλώνουν για τον τόπο τους και για τα σύνορά τους γυρίζει ο γέρο Όλυμπος και λέει του Κίσαβου.

Μη με μαλώνεις Κίσαβε και μη με παραδιώνεις.

Εγώ είμαι ο γέρο Όλυμπος στον κόσμο ξακουσμένος.

Έχω σαράντα δυο κορφές κι εξήντα δυο βρυσούλες.

Κάθε βρυσούλα και κλαρί κάθε κλαρί και κλέφτης και στην ψηλή μου κορυφή

κάθεται ο καπετάνιος.

Κι όταν το παίρνει η ανοίξη κι ανοίγουν τα κλαδάκια

γεμίζουν τα βουνά κλεφτιά και τα λαγκάδια σκλάβους.

Έχω και τον χρυσό αϊτό, το χρυσοπλουμισμένο,

πάνω στην πέτρα κάθεται και με τον ήλιο λέγει.

Ήλιε μου δε βγαίνεις το πρωί να βγαίνεις το μεσημέρι να ζεσταθούν τα νύχια μου,

τα νυχοπόδαρά μου.

Νικόλαος Ζήκας

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ

(Κλέφτικο)

Ο Κατσαντώνης κάθονταν ψηλά σε μια ραχούλα και τρόβαε τα γένια του

κι έστριβε το μουστάκι του. Η συντροφιά του έλεγε η συντροφιά του λέγει:

Αντώνη μου τι σκέφτεσαι τι βάνεις με το νου σου;

Παιδιά μου αφού με βιάζετε θα σας το μολογήσω.

Ειπές μου 'ρθαν δυο γράμματα από το γέρο Γρίβα.

Πήρανε το σπιτάκι μου πήρανε τη γυναίκα μου

μαζί με τα δυο παιδιά μου. Τους πήραν και τους πήγανε στην πόρτα του Βεζύρη.

Νικόλαος Ζήκας

ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

Ανδρούτσο μου που ξεχειμάσες

το φετεινό χειμώνα

που ήταν τα χιόνια τα πολλά

και τα βαριά χαλάζια.

Στην Πρέβεζα ξεχειμάσα

στα φράγκικα καράβια.

Είχα συντρόφους διαλεχτούς

συντρόφους παληκάρια

όπου είχανε την πίστη στο ντουφέκι

και την μπέσα στο σπαθί.

Είχα το Μάρκο Μπότσαρη

τον πρώτο το Λεβέντη.

Νικόλαος Ζήκας

Ο ΓΙΑΝΝΟΣ ΚΙ Η ΒΑΓΓΕΛΙΩ

Ο Γιάννος και η Βαγγελιώ

μαζί σχολειό πηγαίαν.

Μαθαίνει ο Γιάννος γράματα

κι η Βαγγελιώ τραγουδία.

Ο Γιάννος γράφει σε χαρτί

κι η Βαγγελιώ σε πλάκα.

Ο Γιάννος την αγάπηςε

γυναίκα να την πάρει.

Πάει και το λέει στη μάνα του

να πάρει την ευχή της.

Μάνα μου εγώ αγάπησα

τη Βαγγελιώ θα πάρω

κι αν δεν την πάρω με καλό

θα παντρευτώ το χάρο.

Οχιά να φάει τη γλώσσα σου

κι αστρίτης το κορμί σου,

πού πήγες και αγάπησες

την πρώτη ξαδερφή σου.

Τη Βαγγελιώ προξένεψαν

το Γιάννο επροσέχαν.

Τη Βαγγελιώ παντρέψανε

το Γιάννο σαβανώσαν.

Συμπέθεροι και λείψανο

στο δρόμο ανταμωθήκαν.

Κανένας δεν ερώτησε

από τους συμπεθέρους

η Βαγγελιώ πάει κοντά

ρωτά τους συμπεθέρους.

- Τίνος είναι το λείψανο

με το χρυσό κρεβάτι;

- Του Γιάννου είναι το λείψανο

με το χρυσό κρεβάτι.

Λιγοθυμά την έπιασε

και πέφτει στο κρεβάτι.

Τους πήγαν και τους θάψανε

σ' ένα ερημοκλήσι.

Εκεί που θάψανε το νιο

φύτρωσε κυπαρίσσι

κι εκεί που θάψανε τη ναι

φύτρωσε καλαμιώνα.

Λυγογιρίζει η καλαιά,

φιλεί το κυπαρίσσι

κι ένα πουλί καλήθαγε

κι άλλο πουλί ξηγιώνταν.

- Για δες τα τα κακόμοιρα

τα πολυαγαπημένα,

δε φιληθήκαν ζωντανά,

φιλιούνται πεθαμένα.

Η μάνα το τσεκούρι της παίρνει

και πάει και το κόβει.

Παναγιώτης Κούσης

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Τελείωσε το πρωτάθλημα της Γ' ερασιτεχνικής κατηγορίας της Ε.Π.Σ. Πρέβεζης-Λευκάδας.

Η ομάδα μας έδωσε τους παρακάτω αγώνες:

1. Γηπεδο Θεσ/κού

Άσσος - Νικολίτσι 4-4

Η ομάδα μας (Α.Ο. ΛΑΚΚΑ ΣΟΥΛΙΟΥ)

αγωνίστηκε με την εξής σύνθεση:

Κατσάνος Ευθύμιος του Γεωρ.

Λαμπρούσης Ευάγγελος του Χρ.

Φέκκας Γεώργιος του Θεοδ.

Λαμπρούσης Κων/νος

Λαμπρούσης Αντώνιος του Γεωρ.

Κατσάνος Κων/νος του Ευαγ.

Κατσάνος Κων/νος του Γεωρ.

Πανταζής Σπυριδών

Παφίλας Δημήτριος του Σπ.

Σταύρου Χρήστος του Γεωρ.

Σκόρερ: Λαμπρούσης Αντώνιος του

Χρ. (2) δύο

Πανταζής Σπύρος (1) ένα Κατσάνος Κων/νος του Ευαγ. (1) ένα

2. Γοργόμυλοι - Άσσος 2-0

άνευ αγώνος

3. Άσσος - Αστέρας 2-0

άνευ αγώνος

Η ομάδα μας και τη νέα ποδοσφαιρική περίοδο θα αγωνίζεται στην ίδια κατηγορία.

Την περίοδο αυτή η ομάδα μας πέτυχε δεκατρία γκολ: Λαμπρούσης Αντώνιος του Χρ. (4) τέσσερα, Κατσάνος Κων/νος του Ευαγ. (4) τέσσερα, Πανταζής Σπύρος (3) τρία, Λαμπρούσης Ευάγγελος του Χρ. (1) ένα, Νάσης Μάνθος (1) ένα.

Θερμά συγχαρητήρια στους ποδοσφαιριστές για την προσπάθειά τους. Ιδιαίτερα πρέπει να συγχαρούμε τον πρόεδρο της ομάδας Παναγιώτη Κούση που είναι ο στυλοβάτης και η ψυχή της όλης αυτής προσπάθειας.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΠΡΟΣ

Την Εφημερίδα ΑΣΣΟΣ

Επειδή είμαι μόνιμος κάτοικος του χωριού μας, και επειδή αγαπώ το χωριό μου, θα ήθελα να επισημάνω ορισμένα πραγματάκια μέσω της εφημερίδας, η οποία επιτελεί κοινωνικό έργο, τα οποία περνούν απαρατήρητα από τους αρμόδιους φορείς του Δήμου Θεσπρωτικού.

Αισθάνομαι κάποια ανακούφιση από την απογραφή του Μάρτη με κατοίκους 500, αυτό σημαίνει αγάπη προς το χωριό μας.

Δια τους λόγους αυτούς επισημαίνω ότι:

Από το Σπίτι του Μηχανικού (Λάμπρου) έως την Τσουκάκη υπάρχουν 4 στύλοι της ΔΕΗ χωρίς μπράτσα και ο δρόμος αυτός δεν φωτίζεται. Δεν νομίζω ότι είναι δύσκολο για το Δήμο να τοποθετήσει μπράτσα και λάμπες διότι είναι στο κέντρο του χωριού.

Επίσης από το Καφενείο του Γούλα έως το Σπίτι του Γραμματέα (Σπύρου) υπάρχει νεκρό και σκοτεινό σημείο επί του Δημοσίου Δρόμου και εκεί θα μπορούσε να φωτισθεί.

Υπάρχουν ορισμένοι Μαχαλάδες που ακόμη υπάρχουν δύσκολοι δρόμοι, όπως Καλαμπάκα, Πάτερ-Κοσμά και ο σπουδαιότερος ο δρόμος από σβαστο έως Στρίκα που εξυπηρετεί και το Δημοτικό Διαμέρισμα προς Κοκαλιά Ντράσα και προς τον κάμπο Μύλο. Βέβαια εννοούμε επισκευές και στρώσιμο σε ορισμένα σημεία να είναι άνετα βατό.

Στο χωριό μας υπάρχει έδρα Ταξί (TAXI) που επιτελεί κοινωνικό έργο. Έχει όμως προβλήματα. Δεν μπορεί να παίρνει επιβάτες από το Θεσπρωτικό διότι τον κυνηγούν οι ταξιτζήδες που έχουν έδρα στο Θεσπρωτικό. Δεν θα έπρεπε να έχει μια καθορισμένη θέση στάθμευσης στο Θεσπρωτικό μέχρι τις

δύο η ώρα το μεσημέρι να επιβιβάζει και να αποβιβάζει επιβάτες; και ακόμη δεν είμαστε όλοι Δημότες;

Όσο για το Δημ. Σχολείο Άσσου, ένα στολίδι του χωριού, που βλέπεις μόνο κατεστραμμένα τζάμια και σοβάδες. Λάβαμε υπόσχεση από τον Παύλο Χρήστου ότι θα γίνουν τα απαραίτητα για να παραμείνει στολίδι. Ευχαριστούμε για τις μικροεπιδιορθώσεις του Κοινοτικού Γραφείου από την Αδελφότητα που εργάζεται ακούραστα για να προσφέρει στο χωριό.

Από την στιγμή που εφαρμόστηκε ο Καποδίστριας, και λυπάμαι που θα το πω, κανείς δεν ενδιαφέρεται για το χωριό μας, παρόλο που έχουμε και δυο Δημοτικούς Συμβούλους.

Αξίζει να πω το αντίθετο για τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου Μιλτιάδη Δήμα. Παρά την ηλικία του κάνει κάθε προσπάθεια προκειμένου να γίνουν ορισμένα απαραίτητα έργα στο χωριό μας.

Πιστεύω όμως μέσω της αδελφότητας να επισημανθούν αυτά τα πράγματα και πιστεύω ακόμη ότι είναι και τα στοιχειώδη.

Σε όλα αυτά θέλω να κάνω και μια παρατήρηση την οποίαν και άλλοι κάτοικοι διατύπωσαν, σχετικά με τον πολιτιστικό σύλλογο. Ο οποίος πιστεύουμε, και θα πρέπει να είναι σωστό, ότι ο πολιτιστικός σύλλογος πρέπει να είναι στο χωριό και στο χωριό πρέπει να γίνονται οποιεσδήποτε εκδηλώσεις και όχι Πολιτιστικός Σύλλογος Άσσου στα Ιωάννινα και χορός του συλλόγου κάπου μακριά, από τα Γιάννενα.

Πολλά είναι αυτά που θέλει το χωριό για να απολαμβάνετε και εσείς όταν έρχεστε όσο και εμείς που μένουμε μόνιμως εδώ.

Ευχαριστώ πολύ

Χρ. Θεοδώρου Θεοδώρου
Δημ. Διαμέρισμα Άσσου

ΗΠΕΙΡΟΣ: 3,7% πάνω ο πληθυσμός

Σε ποσοστό 3,7% αυξήθηκε ο αριθμός όσων απογράφηκαν στην Περιφέρεια Ηπείρου κατά την απογραφή της 18ης Μαρτίου 2001.

Στην απογραφή του 1991 η Ήπειρος είχε 339.728, ενώ σήμερα παρουσιάζει 352.420 κατοίκους, ποσοστό αύξησης 3,7%. Από τους τέσσερις Νομούς της Ηπείρου οι τρεις είχαν αύξηση πλη-

θυσμού από 1,2% (Νομός Πρέβεζας) έως 7,6% (Νομός Ιωαννίνων), ενώ ο Νομός Άρτας είχε μικρή μείωση του πληθυσμού (1,8%). Ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσίασε αύξηση 3,0%.

Καθοριστικός ήταν ο ρόλος των Αποδήμων Ηπειρωτών, οι οποίοι μέσω των Αδελφοτήτων επισκέφθηκαν τον τόπο τους για να απογραφούν.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Όταν όλα ήταν έτοιμα, και μπορούσαν να ξεκινήσουν από το σπίτι του γαμπρού για το σπίτι της νύφης, ειδοποιούσαν το νουνό και αυτός έδινε το σύνθημα να σηκωθούν. Πρωτεύ ξεκινούσαν κάποιος από το σπίτι έρχονταν τρεις πυροβολισμούς στον αέρα. Με αυτό τον τρόπο ειδοποιούσε τη νύφη ότι ξεκίνησε η πομπή για το σπίτι της. Το ξεκίνημα και η πορεία για το σπίτι της νύφης δεν είναι γεγονός τυχαίο, ούτε και μπορεί να γίνει όπως και όπως. Κάθε διαδρομή την ημέρα του γάμου από το σπίτι του γαμπρού στο σπίτι της νύφης έχει δικό της τυπικό, παλαικό και σεβαστό.

Η γαμήλια πομπή ήταν επίσημη και μεγαλόπρεπη.

Κάθε φάση της πομπής ήταν κι ένα τελετουργικό στάσιμο: πορεία στο δρόμο, άφιξη στο σπίτι, είσοδος του γαμπρού και της συνοδείας του, συνάντηση με τη νύφη, παροίμο της νύφης (όταν τα στέφανα δεν γίνονταν στο σπίτι), ξεκίνημα για την εκκλησία.

Μπροστά πηγαίνουν τα όργανα και πρώτος απ' όλους ο κλαρινετίτζης. Τα όργανα παίζουν σκοπούς του γάμου.

Ο τραγουδιστής τραγουδούσε τα γαμήλια τραγούδια, ενώ αυτοί που ακολουθούσαν ξανάλεξαν το τραγούδι.

Πίσω από τα όργανα ακολουθούσε ο παπάς, ο νουνός, ο γαμπρός και ένα παιδί που κρατούσε το δίσκο με τα στέφανα. Ακολουθούσαν οι άντρες και ύστερα οι γυναίκες.

Το ψίκι (πομπή) δεν το ακολουθεί η μάνα του γαμπρού, η οποία παραμένει στο σπίτι της, για να υποδεχθεί τη νύφη, να τακτοποιήσει τα προικιά, αλλά και θεωρούνταν κακό να είναι κλειστό το σπίτι εκείνη την ημέρα.

Σ' όλα το δρόμο τραγουδούσαν, χορεύαν, αλληλοκερνούσαν μεταξύ τους.

Ο βλάμης κρατάει την ελληνική σημαία και πάνω στο σταυρό κάρφωσαν τρία μήλα, ρόδα ή πορτοκάλια σημείο καρπερότητας και βαλερόπτας.

Ο βλάμης κάποια στιγμή καβάλα στο άλογο του άφησε το ψίκι και τρέχοντας πήγαινε στο σπίτι της νύφης και αν ήταν δυνατόν έμπαινε μαζί με το άλογο καβάλα μέσα στο σπίτι.

Η νύφη έδενε στο καπίστρι του αλόγου ένα άλλο μαντήλι. Ο βλάμης γύριζε και συναντούσε το ψίκι καβάλα στο άλογο του με το μαντήλι στο καπίστρι του αλόγου, ένδειξη ότι η νύφη ενημερώθηκε για τον ερχομό τους και τους περιμένει.

Αμέσως μετά ο βλάμης και οι άλλοι δυο ή τέσσερις καβαλάρηδες τρέχουν για το σπίτι της νύφης.

Όταν φθάσουν τους δένουν στα καπίστρια των αλόγων από μια πεταέτα στους πρώτους και από ένα μαντήλι άσπρο σ' αυτούς που πήγαν πιο αργά.

Πολλές φορές καβάλα σ' άλογο ήταν και ο γαμπρός.

Για το γαμπρό έφεραν το καλύ-

Ο παραδοσιακός γάμος στον Άσσο (Νάσσαρη)

1966, φωτογραφία σε τραπέζι γάμου. Από αριστερά κατά σειρά: Γιάννης Ζήκας, Κολιό Ζήκας, Γιάννης Κολιό Ζήκας, Βασίλω του Κίτσο Παφίλα, Τούλα του Κίτσο Παφίλα, Γάκη Θεοδωρέσια, Μάνθο Παπάς και Τάσιο Θωμά Ζήκας, πίνουν και τραγουδάνε.

τερο άλογο που του έχουν βάλει σέλα, κεντημένη κουβέρτα, βελντζα ή φλοκάτη και μαξιλάρι.

Το ψίκι με τα τραγούδια, βιολιά και κλαρίνα έφτανε στο σπίτι της νύφης. Το ψίκι σταματάει κάπου στη μέση του δρόμου και ο βλάμης κόβει την μουγάτσα και δίνει πρώτα στον κουμπάρο και μετά στους άλλους με κρασί ή ρακί.

Στην πόρτα της αυλής υποδέχονται το γαμπρό και τη συνοδεία του οι γονείς της νύφης και οι συγγενείς τους.

Έρχονταν κουφέτα και ρύζι λέγοντας "καλωσορίσατε συμπεθέροι και στα σπίτια σας να χαρείτε, χαιρήλτικα και καλά στέφανα".

Έμπαινε πρώτος ο παπάς και μετά ο νουνός και χαιρετούσαν με χειραψία τους γονείς και τους συγγενείς της νύφης ευχόμενος "καλά στέφανα και να ζήσουνε". Ύστερα πήγαινε ο γαμπρός χαιρετούσε τα πεθερικά του και εκείνα τον φιλούσαν.

Στη συνέχεια όλοι οι συμπεθέροι χαιρετούσαν και εύχονταν και ύστερα κάθονταν στα πεζούλια της αυλής, σε καρέκλες και καναπέδες, συνήθως οι γυναίκες κάθονταν όρθιες.

Το δίσκο με τα στέφανα τον πήγαιναν μέσα στο σπίτι. Οι κεραστές τους κερνούσαν ούζο, κούμαρο, κρασί, τηγανίτες, τυρί, μεζέδες και φρούτα της εποχής.

Ο βλάμης πήγαινε μέσα στο σπίτι και έκανε δώρο στη νύφη ένα καθρέπτη και μια χτένα. Έπειτα της φορούσε το δεξί παπούτσι, αφού έβαζε μέσα στο παπούτσι πέντε ή δέκα δραχμές. Αυτό ήταν το ασήμωμα της νύφης.

Τα κορίτσια συνεχίζουν το στόλισμα της νύφης με τραγούδια του γάμου. Οι οργανοπαίχτες συνεχίζουν να παίζουν και τώρα όλοι μαζί καλεσμένοι της νύφης και του γαμπρού χορεύουν.

Συγγενείς της νύφης ρίχνουν πυροβολισμούς για να ξερκίσουν τους αόρατους δαίμονες.

Είναι γνωστό ότι με δυο τρόπους μπορεί ν' αποφυγεις την οργή των

δαϊμόνων. Προσφέροντας δώρα, δηλαδή με μαλακό τρόπο ή ν' ακολουθήσεις καθαρά δυναμική και εχθρική τακτική, κάνοντας κατά μέτωπο επίθεση εναντίον τους.

Στην τελευταία κατηγορία υπάγονται και αυτοί οι εορτάσιμοι πυροβολισμοί που γίνονται σε μερικά χωριά, σε διάφορες ευχάριστες αλλά πάντα κρίσιμες στιγμές.

Όταν τα κορίτσια τελειώσουν το στόλισμα της νύφης ειδοποιούν ότι η νύφη είναι έτοιμη για τα στέφανα. Αμέσως ο παπάς, ο γαμπρός, ο νουνός, ο παρακούμπαρος και οι στενότεροι συγγενείς έμπαιναν μέσα στο σπίτι της νύφης και πήγαιναν στο δωμάτιο όπου θα γινόταν η στέψη. Στο δωμάτιο αυτό έφεραν και τη νύφη οι γονείς, τ' αδέρφια και οι στενότεροι συγγενείς. Στο δωμάτιο αυτό του σπιτιού θα γινόταν η στέψη. Σε ότι αφορά τη στέψη, από την τουρκοκρατία και για πολλά χρόνια αργότερα, μέχρι στα μέσα της δεκαετίας του 1940, αυτή γινόταν στο σπίτι της νύφης και όχι στην εκκλησία, όπως γίνεται σήμερα, δεν έπρεπε η νύφη να φύγει αστεφάνωτη από το σπίτι της. Τα ήθη ήταν πολύ αυστηρά.

Ο παπάς αν δεν υπήρχε τραπέζι έβαζε το ευαγγέλιο πάνω σε μια βαρέλα ορθή. Ο νουνός άλλαζε τα στέφανα και σκέπαζε τις πλάτες του γαμπρού και της νύφης με το στεφανοσκέπασμα ήταν ύφασμα που μετά η νύφη το έραβε για φόρεμα. Στο χορό του Ησαία, όλοι οι παρευρισκόμενοι ρίχνουν ρύζι και κουφέτα και εύχονται: "καλορίζικοι, να ζήσετε και με απογόνους". Στο χορό του Ησαία τα νιάγαμπρα έφεραν γύρω-γύρω από τη βαρέλα, γι' αυτό επεκράτησε η φράση για κάποιον ή κάποια που παντρεύτηκε: "αυτή έχει έρθει γύρω από τη βαρέλα".

Όταν ο παπάς έλεγε: "η νύφη να φοβείται τον άνδρα", προσπαθούσε η νύφη να πατήσει το πόδι του γαμπρού, και έτσι πίστευαν ότι θα υποτάσσονταν στη νύφη και θα ήταν υπάκουος θα τον είχε πάντα του χεριού της.

Αυτό το πάτημα του ποδιού ήταν προσβλητικό για τον άντρα και πολλές φορές γίνονταν μεγάλες παρεξηγήσεις, γι' αυτό η νύφη πολλές φορές χαμογελώντας έκανε την κίνηση να πατήσει το πόδι του γαμπρού χωρίς όμως να το πατήσει.

Πολλοί άντρες το θεωρούσαν μεγάλη προσβολή και έκαναν εξήγηση από την αρχή, ότι: "αν γίνει αυτό θα φύγω από την εκκλησία, και θα παρατήσω τη νύφη." Όταν τελειώνει η στέψη έβγαίνουν όλοι έξω στην αυλή και συνέχιζαν να τρώνε και να πίνουν.

Αμέσως μετά παίρνουν τα προικιά και όταν τελειώσει το φόρτωμα της προίκας έρχεται η μεγάλη στιγμή να βγει η νύφη από το σπίτι της.

Είναι η πιο συγκινητική στιγμή του γάμου, η νύφη αποχαιρετά τους δικούς της και φεύγει από το σπίτι που γεννήθηκε και μεγάλωσε.

Οι οργανοπαίχτες όρθιοι κοντά στην πόρτα παίζουν και τραγουδούν αποχαιρετιστήρια τραγούδια.

Κάποια στιγμή η νύφη βγαίνει από την πόρτα του σπιτιού της την κρατούν από τα δυο χέρια οι γονείς της ή τα αδέρφια της.

Όταν βγαίνει κοιτάζοντας τον κόσμο τον χαιρετά κάνοντας τρεις υποκλίσεις.

Η νύφη, οι γονείς της και οι συγγενείς της είναι με δάκρυα στα μάτια και ρίχνουν συνέχεια χρήματα στους οργανοπαίχτες.

Στη μέση της αυλής την νύφη την παραλαμβάνει ο γαμπρός. Ο γαμπρός φιλούσε το χέρι του πεθερού και της πεθεράς σ' ένδειξη σεβασμού και αγάπης και αυτοί αφού τον φιλούσαν παρέδιδαν τη νύφη.

Ο γαμπρός και η νύφη πιασμένοι από το μπράτσο έβγαιναν έξω από την αυλή.

Τα βιολιά άρχιζαν να παίζουν χαρούμενα τραγούδια.

Τη στιγμή που η νύφη έβγαине από την πόρτα μέχρι να φύγει τραγουδούσαν:

Τι κακό σας έκανα
μωρέ κακές γειτόνισσες
όπου με παραδιώξαταν
από τη μανούλα μου
τι κακό σας έκανα
μωρέ κακές γειτόνισσες
που με παραδιώξαταν
από τον πατέρα μου
που με χωρίσατε
από τα αδέρφια μου
εγώ νερό σας έδινα
μωρέ κακές γειτόνισσες
εγώ φωτιά σας έδινα
μωρέ κακές γειτόνισσες
εγώ αλάτι σας έδινα
μωρέ κακές γειτόνισσες
και τι κακό σας έκανα
όπου με παραδιώξαταν
μωρέ κακές γειτόνισσες

Αφήνω γεια μανούλα μου
Αφήνω γεια πατέρα μου
Αφήνω γεια αδελφούλες μου
Αφήνω γεια αδέρφια μου
Αφήνω γεια γειτόνισσες
Όρα καλή παιδάκι μου
Όρα καλή αδελφούλα μας
Όρα καλή γειτόνισσα.

Το ψίκι ξεκινούσε για το σπίτι του

γαμπρού μπροστά τα όργανα και ακολουθούσαν τα νιάγαμπρα ο παπάς, ο νουνός, ένα παιδί με τα στέφανα και μετά οι συμπεθέροι μαζί και φυλαχτάδες της νύφης.

Αν η απόσταση ήταν μεγάλη η νύφη έμπαινε καβάλα στο στολισμένο άλογο του βλάμη πήγαινε καβάλα στο σπίτι του γαμπρού.

Όταν απομακρύνονταν το ψίκι από το σπίτι της νύφης διακόσια έως τριακόσια μέτρα ο γαμπρός μαζί με το βλάμη γυρίζαν πίσω στο σπίτι της νύφης, η μάνα της νύφης είχε τηγανίσει αυγά και τα έτρωγαν. Όταν τελειώναν το φαγητό έφευγαν και συναντούσαν το ψίκι και συνέχιζαν την πορεία για το σπίτι του γαμπρού όλοι μαζί.

Στη μέση του δρόμου σταματούσαν και έκοβαν τη μουγάτσα του γαμπρού σε κομμάτια και τη μαίραζαν σ' όλους. Κάποια στιγμή το ψίκι άλλαζε δρόμο δεν επέστρεφε ακριβώς από τον ίδιο δρόμο.

Είναι και τούτο μια σπουδαία και απαραίτητη λεπτομέρεια. "Τέτοια μέρα δε γυρίζουμε πίσω". Σήμερα σταυρώνουμε τους δρόμους".

Το έθιμο αυτό αποσκοπούσε να "στεριώσει καλά το ζευγάρι και να είναι αγαπημένο στη ζωή του".

Αν τώρα τα στέφανα γίνονταν στην εκκλησία, ξεκινούσαν πρώτα από το σπίτι της νύφης οι συμπεθέροι με το γαμπρό και ακολουθούσε η νύφη με τους δικούς της καλεσμένους. Είναι φανερό εδώ ότι κορυφαίος ήταν ο γαμπρός, το σπουδαιότερο πρόσωπο όλης της πομπής. Όταν φτάσουν στην εκκλησία ο γαμπρός υποδέχεται τη νύφη, την οποία παραδίδουν τα αδέρφια της ή συγγενικά της πρόσωπα.

Ο γαμπρός της προσφέρει μια ανθοδέσμη με λουλούδια και οι δυο μαζί μπαίνουν στην εκκλησία για τη στέψη.

Όταν η στέψη γίνονταν στην εκκλησία οι γονείς της νύφης δεν ήταν παρόντες, είχαν παραμείνει στο σπίτι τους. Αργά το βράδυ κάποιος συγγενής του γαμπρού πήγαινε στο σπίτι του γαμπρού και συμμετείχαν στο ολονύκτιο γλέντι.

Τη νύφη ακολουθούσαν οι φυλαχτάδες περίπου είκοσι άτομα, οι οποίοι ήταν στενοί συγγενείς της.

Οι φυλαχτάδες πήγαιναν γύρω από το άλογο της νύφης σαν να την φύλαγαν μην πάθει τίποτα, γιατί τότε γίνονταν και απαγωγές στο δρόμο από κάποιον που ήθελε τη νύφη και εκείνη δεν τον ήθελε.

Κάποια στιγμή το ψίκι έφτανε στο σπίτι του γαμπρού. Ένας άντρας ανεβασμένος πάνω στη σκεπή του σπιτιού έριχνε στους συμπεθέρους από την κανίστρα κουφέτα και ρύζι (είναι το ρύζι που ο νουνός είχε δώσει στον καλεστή την Πέμπτη πριν από το γάμο). Κάποιος από τους φυλαχτάδες προσπαθούσε κρυφά να του πάρει την κανίστρα με το ρύζι. Αυτό ήταν προσβολή και γι' αυτό ο άντρας που είχε αναλάβει να ρίξει το ρύζι, ήταν γρήγορος και δυνατός και όταν τελειώνει το ρύζι πετούσε την άδεια κανίστρα και κατέβαινε από τη σκεπή του σπιτιού.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Αναβίωσε το έθιμο του Λαζάρου

Με πρωτοβουλία του ιερέα του χωριού μας Πατέρα Αλέξανδρου αναβίωσε εφέτος το έθιμο του Λαζάρου στο χωριό μας.

Το Σάββατο του Λαζάρου μια παρέα από χωριανούς επισκέπτονταν τα σπίτια του χωριού μας και σύμφωνα με το έθιμο τραγουδούσαν τα τραγούδια του Λαζάρου. Τους συνόδευσαν με το βιολί ο Πάνο-Νότης.

Η πρωτοβουλία αυτή εκτός από τον πολιτιστικό χαρακτήρα είχε και κοινωνικό.

Τα χρήματα που συγκέντρωσαν τα διέθεσαν για τις ανάγκες της εκκλησίας μας.

Συγχαρητήρια και καλή συνέχεια.

Όλα τα τραγούδια του Λαζάρου τα έχουμε κα-

ταγράψει σε προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας.

Αναφέρουμε τα ονόματα όλων αυτών που συμμετείχαν:

Σιάρκος Αλέξανδρος ιερέας
Δήμας Παναγιώτης (Πάνο-Νότης)
Δήμας Αναστάσιος (Τάσιο-Γάκη-Τάσιος)
Ζήκας Ιωάννης (Γιάννη-Ζήκας)
Ζήκας Σπυρίδων (Σπύρο-Γάκη-Ζήκας)
Θεοδώρου Χρήστος (Κίτσο-Θοδωράκης)
Θεοδώρου Χρήστος (Τάκη-Πήλιος)
Θεοδώρου Θωμάς (Θωμά-Θοδωράκης)
Κατσάνος Αναστάσιος (Τασο-Μήτσος)
Χούθης Ελευθέριος (Λευτέρη-Παπάς)
Χούθης Θωμάς (Θωμά-Γάκης)

**ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΚΑΙ Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ
σας εύχονται
Καλό Καλοκαίρι και
Καλές Διακοπές**

